

KOŘENY BUDO

*Válečník dostává dar života
a buduje život vůkol:
lásky je život, podstata Božího Plánu.*

— Morihei Ueshiba

Anglické texty přeložil v roce 2012 Jaroslav Šíp.

Text na titulní straně, tzv. doka, z Morihei Ueshiba: Essence of Aikido, str. 61

OBSAH

Lao-c': Tao-te-ťing (kapitola 67) / 9
Dave Lowry: Dó – Cesta / 10
Dave Lowry: Bu – bojový / 12
Otakar Dorazil: Buddha / 13
Otakar Dorazil: Konfuciovy »Rozmluvy« / 18
Otakar Dorazil: Lao-tsiho kniha »O tao a ctnosti« / 22
Lao-c': Tao-te-ťing (kapitola 1) / 27
Chen Yuanliang: Desatero přikázání lukostřelce / 28
Daniel L. Overmyer: Wang Jang-ming / 29
Patrick McCarthy: Bubishi – The Classic Manual of Combat / 31
John Stevens: Miyamoto Musashi / 37
John Stevens: Kniha srdce / 41
Yamamoto Tsunetomo: Hagakure / 43
Tesshu Yamaoka: Bushido / 45
Omoto-kyo / 48
Moritaka Ueshiba: K japonským Cestám boje / 52
Katsuyuki Kondo: Šest zásad tréninku / 55
Kensho Furuya: Znamení časů / 58
Morihei Ueshiba: Umění míru / 61
Stanley Pranin: Minoru Mochizuki / 62
Jigoro Kano: Principy Kodokanu v jeho začátcích / 64
John Stevens a Rinjiro Shirata: Trénink aikido / 67
Shoji Nishio: Yurusu Budo / 70
E. M. Weisgard: 3× No Sen / 76
Jackie Chan / 81
Morihei Ueshiba: Takemusu aiki / 83
John Stevens: Esenciální Principy / 84
Použitá literatura / 102
O autorech / 104
Přílohy
Budo Kensho – Charta Budo / 111
Sokyo Ono: Kami / 114
Paolo N. Corallini: Symbolika Budo / 116
Alex Bennet: Začátečnickův úvod do Bushido / 121

*Ti, kdo si přejí naučit se aikido,
musí nejprve studovat jeho ducha;
není-li srdce člověka čisté,
Cesty nikdy nedosáhne.*

— *Shirata Rinjiro*

PŘEDMLUVA

Předkládaná publikace je souborem textů, které jsou pro čtenáře většinou obtížně dostupné ať už kvůli jejich stáří nebo z důvodu absence českého překladu. Klade si za cíl nastínit vývoj uvažování, které tvoří myšlenkovou základnu *budo*. Sám termín *budo*, který je do češtiny často nepřesně překládán jako „bojová umění“ (tomu lépe odpovídá původní termín *bujutsu*, který označuje dovednost boje) a nikoli správněji jako „bojové cesty“, v sobě obsahuje odkaz na úsilí o celoživotní zlepšování člověka jak po stránce fyzické, tak po stránce duchovní.

Nekladl jsem si za cíl přesvědčit čtenáře o tom, že předkládané myšlenky je potřeba bezvýhradně přijmout a ztotožnit se s nimi. Doufám, že poslouží jako vodítko k pochopení některých aspektů *budo*, pro další studium, přemýšlení a snad i potěchu čtenářovi duše na jeho Cestě.

— Jaroslav Šíp

Poznámka: Pravopis asijských vlastních jmen jsem ponechal stejný jako v anglických originálech kvůli snadnějšímu porozumění jiných anglických textů. Výjimkou jsou nejznámější jména jako Lao-c', Konfucius, Tao-te-ťing aj., kde jsem se přidržel zažitě české transkripce. V textech převzatých z knih Otakara Dorazila jsem zachoval původní autorův pravopis.

LAO-C'
TAO-TE-ŤING
KAPITOLA 67

Celý svět říká, že má Cesta je velká nade vše.

Je úžasná, neboť se ničemu nepodobá.

Kdyby byla jako vše ostatní,
byla by už dávno bezvýznamná.

Mám tři poklady, jichž si cením.

První je soucit.

Druhý je skromnost.

Třetí je netvrdit, že jsem první na světě.

Skrze soucit může člověk být statečný.

Skrze skromnost velkorysý.

A kdo netvrdí, že je první na světě, může vládnout.

Ale být statečný bez soucitu,

velkorysý bez skromnosti,

a vládnout bez touhy být první na světě,

to je jistá záhuba.

Tak ti, kdo mají soucit v bitvě,

zvíteží.

A ti, kdo se stejně brání,

budou v bezpečí.

Nebesa je ochrání soucitem.

DAVE LOWRY DÓ - CESTA

Cesta je zpočátku zahalená, nejasná. I první kroky jsou zastřeny mlhou. Vrcholky, ke kterým cesta vede, jsou skryty v oblacích, které se při pohledu zdola zdají neproniknutelné. A je to tak správně, neboť zřetelně vidět, co leží před námi, by bylo najednou příliš zstrašující. Poklidné uvědomění přichází až zpětně: cestovatel na takové Cestě za sebou zanechal známé a pohodlné místo; vydal se na pouť, která znamená větší výzvu a přináší vyšší odměnu, než by si byl představil na jejím začátku. Navíc zjišťuje, že ho Cesta vede do míst naprosto nevyzpytatelných, přesto neuvěřitelně přitažlivých.

Ta Cesta není fyzické přemístění, přesto se asi nenajde *bugeisha*, který by ji dokázal celou projít a neopustit domov. Ta Cesta je poutí myslí a ducha a nakonec i duše. Architektura Cesty je příspěvkem taoistů, starých čínských učenců, jejichž filozofie Tao – japonsky *do* – zdůrazňuje život, který je v souladu s proudy přírody, s přirozeností. Kaligrafickým štětcem se *do* zapisuje jako složený znak. Tahy pro „prvotní“ či „hlavní“ jsou spojeny s tahy pro radikál „pohyb“. A tak *do* je „důležitá cesta“, Cesta, kterou je třeba následovat v harmonii a synchronizaci s proměnlivostmi všehomíra, stezka, podél níž pro sebe člověk nalezne podstatu hodnotného života.

V tomto smyslu jsou stopy Cesty velmi staré. Získala podobu poté, co se první jedinec zapojil do nějaké činnosti s vědomím, které překročilo hranice pouhého utilitarismu a omezení ega. *Do* vskutku může tvořit umění. Může mít i praktickou hodnotu. Ale vymožeností Cesty je *proces*. Je to dělat věci nejen za účelem jejich děláním; je to dělat věci, protože nás to děláním osvobozuje od určitých překážek omezeného já: narcisismu, sebestřednosti, zaujatosti strachem, strastmi a pochybnostmi, které na nás doléhají v každodenním životě. Cesta nás vede do domény potenciálního já: seberealizace, sebekultivace a sebezdokonalování.

Do je zároveň jediná i univerzální; je otevřena každému, kdo je rozhodnut a chce po ní kráčet. Ti, kdo se po ní vydali však mají na výběr množství různých disciplín, skrze něž po ní jdou, neboť *do* vyvozuje ze specifického obecné. Čajový obřad, aranžování květin, zahradniče-

ní – každá z disciplín je stezkou Cesty. Stezka, kterou si vybírá *bugeisha*, je Cesta boje. Zatímco na zvláštностech podoby nezáleží, přivádí *do bugeishu* do bezprostředního střetu s elementárním zápolením reality: životem a smrtí, bolestí a pohodlím, světskými záležitostmi a záležitostmi duše. Cesta boje vyžaduje morální vytrvalost spolu s tělesnou a duševní odvahou. Vyžaduje sociální svědomí i fyzickou vytrvalost. Každá z těchto kvalit projde na cestě testem. Mohou být také očištěny a utvrzeny v jejím průběhu. Musí ale být v člověku alespoň v nějaké míře přítomny už na začátku, jestliže chce po ní cestovat velmi daleko.

Jako cestovatel na Cestě se *bugeisha* orientuje pomocí kompasu, který je citlivý na samotný střed tradiční japonské kultury. Geografie této kultury je krajina, do které byly položeny a vydlážděny všechny Cesty Japonska. Rozsah, ve kterém se *bugeisha* seznámí a adaptuje tradiční principy této kultury, do značné míry ovlivní úspěch jeho přechodu.

Člověk, který nastoupí Cestu boje, musí být statečný a čestný. Musí mít smysl pro závazky a cit pro hodnoty minulosti. A přestože budoucí *bugeisha* bude mít stopy těchto obdivuhodných vlastností, bude mít vnitřní pochyby, včetně podezření, že něco v jeho životě chybí, něco klíčového. A tak se vydá na cestu k mystickým cílům. Udělá to navzdory tomu, že ostatní mu říkají, jak je taková Cesta naivní, nmoderní či idealistická. Jde, protože ví, že jiní šli před ním, protože neměnný směr Cesty jej přitahuje a volá. Jde, protože je přinucen. Vydal se na celoživotní cestu, protože cítí, jak *kanji* pro *do* ukazuje, že tato cesta je pro něj tou prvotní. Tahle Cesta ho zavede na místo, kam hodně moc stojí za to se vydat.